

**QON TIZIMI VA GEMOPOEZ A'ZOLARINING STATISTIK
TAHLILI**

Abduvosiyev Abdukarim Abdulhamid o'g'li

*FJSTI Sog'liqni saqlashni boshqarish va jamoat sog'lig'ini saqlash 1-kurs
magistranti*

Shokirov Mashrab Keldiyevich

*FJSTI Preventiv tibbiyot asoslari, jamoat salomatligi, jismoniy tarbiya va
sport kafedrası katta o'qituvchisi, PhD*

Kirish

Qon tizimi va gemopoez a'zolari inson organizmining hayotiy muhim tizimlaridan biri hisoblanadi. Qon orqali organizmda kislorod va ozuqa moddalarining tashilishi, metabolik mahsulotlarning chiqarilishi hamda immun himoya ta'minlanadi. Qon yaratish jarayoni asosan suyak iligi, taloq va limfa tugunlarida kechib, ushbu a'zolarining funksional holati umumiy sog'liq holatini belgilovchi muhim omillardan biri hisoblanadi. Zamonaviy tibbiyotda gematologik kasalliklarning ko'payib borayotgani qon tizimini chuqur o'rganishni, ayniqsa statistik tahlil asosida baholashni dolzarb masalaga aylantirmoqda.

Statistik usullar yordamida qon ko'rsatkichlarini tahlil qilish kasalliklarni erta aniqlash, ularning kechishini baholash va davolash samaradorligini nazorat qilish imkonini beradi. Shu bois qon tizimi va gemopoez a'zolarining statistik tahlili klinik amaliyotda muhim ahamiyat kasb etadi.

Asosiy qism

Gemopoez tizimi organizmda qon hujayralarining uzluksiz hosil bo'lishini ta'minlaydi. Ushbu jarayonning markaziy a'zosi suyak iligi bo'lib, unda eritrotsitlar, leykotsitlar va trombotsitlar sintezi amalga oshadi. Taloq va limfa tugunlari esa immun jarayonlarda faol ishtirok etib, qon hujayralarining parchalanishi va qayta taqsimlanishida muhim rol o'ynaydi. Ushbu a'zolar faoliyatidagi har qanday o'zgarish qon tarkibining sifat va miqdor ko'rsatkichlariga

bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Qon tizimini statistik baholashda umumiy qon tahlili asosiy diagnostik manba hisoblanadi. Eritrotsitlar soni, gemoglobin miqdori, gematokrit ko'rsatkichi, leykotsitlar formulasi va trombotsitlar darajasi statistik jihatdan tahlil qilinadi. Ushbu ko'rsatkichlarning o'rtacha qiymatlari, dispersiyasi va dinamik o'zgarishlari gemopoez a'zolarining funksional holatini baholash imkonini beradi.

Statistik tahlil yordamida sog'lom va patologik holatlar o'rtasidagi farqlar aniqlanadi. Masalan, anemiyalarda gemoglobin va eritrotsitlar sonining pasayishi, leykemiyalarda esa leykotsitlar miqdorining keskin o'zgarishi statistik ko'rsatkichlar orqali ishonchli tarzda baholanadi. Shu bilan birga, davolash jarayonida qon ko'rsatkichlarining vaqt bo'yicha o'zgarishini statistik monitoring qilish davolash samaradorligini aniqlashda muhim ahamiyatga ega.

Gemopoez a'zolarining statistik tahlili nafaqat individual bemorlar darajasida, balki aholi guruhlari miqyosida ham muhimdir. Epidemiologik tadqiqotlarda qon kasalliklarining tarqalishi, yosh va jinsga bog'liq xususiyatlari statistik usullar yordamida aniqlanadi. Bu esa profilaktika choralarini ishlab chiqish va sog'liqni saqlash tizimini rejalashtirishda muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa

Qon tizimi va gemopoez a'zolarining statistik tahlili gematologik kasalliklarni aniqlash, ularning rivojlanishini baholash va davolash samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Statistik ko'rsatkichlar qon yaratish a'zolarining funksional holatini obyektiv baholash imkonini beradi. Ushbu yondashuv klinik amaliyotda diagnostika aniqligini oshirib, tibbiy qarorlar qabul qilish jarayonini takomillashtiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Babadjanova Sh.A. Gematologiya. Oliy tibbiyot ta'lim muassasalari talabalari uchun darslik. – Toshkent: Abu Ali ibn Sino nomidagi tibbiyot nashriyoti, 2021. – 312 bet.
2. Qurbonova Z.Ch., Xolboyeva D.U. Qon tizimi va gemopoez asoslari. O'quv qo'llanma. – Toshkent: Toshkent tibbiyot akademiyasi nashriyoti, 2020. – 184 bet.
3. Egamberganova Z.A., Fazilova S.S. Gematologik kasalliklarning klinik va laborator diagnostikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti, 2022. – 256 bet.
4. Qoziboyeva S.T. Qon va qon yaratish a'zolari fiziologiyasi. – Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2019. – 198 bet.
5. Qurbonov, P. (2023). Kichik shaharlarda agrosanoat majmuini rivojlanish imkoniyatlari va istiqbollari (qashqadaryo viloyati misolida). *Nashrlar*, 298-301.
6. Qurbonov, P. (2023). O'ZBEKISTONDA URBANIZATSIYA JARAYONLARI RIVOJLANISHINING ASOSIY BOSQICHLARI. *Farg'ona davlat universiteti*, (3), 165-165.
7. Aminov, I. B. (2022). ZAMONAVIY MASOFAVIY TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ASOSIY OMILLARI VA TALABLARI. *INTERNATIONAL CONFERENCE ON LEARNING AND TEACHING*, 1(1).

Foydalanilgan internet saytlari

1. <https://library.ziyouet.uz/book/142161>
2. www.fjsti.uz
3. <https://tktishf.edu.uz/>
4. <https://dist.edu.uz>